

Vabadusel, turvalisusel ja
õigusel rajaneva ala
suuremahuliste IT-süsteemide
operatiivjuhtimise Euroopa amet

27.2.2013

2013-015

SAATEMÄRKUS

Saatja: haldusnõukogu esimees
Saaja: haldusnõukogu
Eelmine
dokument:
Teema: 2012. aasta tegevusaruanne

eu-LISA

Tegevusaruanne 2012

Sisukord

1. KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE	3
2. SISSEJUHATUS	3
3. 2012. AASTA EELARVE.....	4
3.1. Halduskulud (1. ja 2. jaotis)	4
3.2. Tegevuskulud (3. jaotis).....	5
4. VÄRBAMINE	5
4.1. Tegevdirektor	5
4.2. Ameti töötajad	5
4.3. Turvaametnik, andmekaitseametnik ja peaarvepidaja	7
4.4. Organisatsioonistruktuur	7
5. SÜSTEEMIDE OPERATIIVJUHTIMINE	8
6. HALDUSNÕUKOGU JA NÕUANDERÜHMADE LOOMINE.....	9
6.1. Haldusnõukogu koosolekud	9
6.2. Nõuanderühmade koosolekud	10
7. AMETI TEGEVUSKOHAD	11
7.1. Ameti peakorteri hoone Eestis Tallinnas	11
7.2. Tehniline keskus Prantsusmaal Strasbourgis	11
7.3. Süsteemi EURODAC ümberpaigutamine	12
8. PEAKORTERILEPING EESTIGA NING ASUKOHALEPINGUD PRANTSUSMAA JA AUSTRIAGA.....	13
8.1. Peakorterileping Eestiga.....	13
8.2. Asukohaleping Prantsusmaaga	14
8.3. Asukohaleping Austriaga	14
9. FINANTSJUHTIMINE.....	15

1. KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimise Euroopa amet (eu-LISA) asutati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrusega (EL) nr 1077/2011 (ELT L 286, 1.11.2011, lk 1), mis jõustus 21. novembril 2011. Määruse kohaselt anti ametile volitused alustada põhiülesannete täitmist 1. detsembril 2012.

2012. aastast enamiku jooksul oli tegevus suunatud ameti põhistruktuuride ülesehitamisele (asukohtade ettevalmistamine ja vajalike seadmete paigaldamine), juhtimisstruktuuride ülesehitamisele (haldusnõukogu ja nõuanderühmade moodustamine), tegevdirektori ja põhitöötajate värbamisele ning IT-süsteemide operatiivjuhtimise ülevõtmiseks ettevalmistumisele (eelkõige tehniline ja logistikaettevalmistus, töötajate väljaõpe ja koolitus). Alates 2012. aasta detsembrist vastutab eu-LISA kahe esimese talle üle antud süsteemi, süsteemide VIS ja EURODAC käitamise eest. Sellega paralleelselt valmistus eu-LISA SIS II toimingute ülevõtmiseks (mis toimub, kui süsteem võetakse 2013. aastal kasutusele).

Aruandes antakse ülevaade eu-LISA asutamisega seotud tegevusest 2012. aastal, mille eesmärk oli ette valmistada tegevdirektori sujuv tööleasumine ja ameti tegevuse alustamine 1. detsembril 2012.

2. SISSEJUHATUS

eu-LISA toetab välispiiri turvalist haldamist, tõhusat politseikoostööd ning Euroopa viisa- ja varjupaigapoliitika rakendamist, tagades mitme suuremahulise infosüsteemi operatiivjuhtimise ja toimimise jätkumise vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal.

eu-LISA asukoht on Tallinn (Eesti). Praeguste ja tulevaste süsteemide arenduse ja operatiivjuhtimisega seotud ülesandeid hakatakse täitma Strasbourgis (Prantsusmaa). Varurajatis, mis suudab tagada suuremahulise IT-süsteemi toimimise tõrke korral, paigaldatakse Sankt Johann im Pongaus (Austria).

Kooskõlas asutamismääruse artikliga 36 vastutab komisjon „ameti asutamise ja esialgse toimimise eest, kuni amet on saavutanud eelarve täitmiseks operatiivse suutlikkuse”. eu-LISA loomise eest on vastutanud siseasjade peadirektoraat, kelle haldusalasse amet kuulub. eu-LISA ülesehitamiseks määras Euroopa Komisjon 16. aprillil 2012 ametisse ajutise tegevdirektori, kes tegutses kuni tegevdirektori tööleasumiseni novembris.

Nagu on ette nähtud asutamismäärusega, peab tegevdirektor esitama haldusnõukogule eelmise aasta tegevusaruande ning haldusnõukogu peab selle vastu võtma iga aasta 31. märtsiks. Seejärel tuleb see sama aasta 15. juuniks edastada Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale.

Haldusnõukogu arutab 2012. aasta tegevusaruannet 2013. aasta esimesel koosolekul,

et aruanne vastu võtta ning edastada see 15. juuniks 2013 Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale.

3. 2012. AASTA EELARVE

2012. aasta eelarve oli 21 275 000 eurot ning eelarve täitmise määr ligi 90%.

3.1. Halduskulud (1. ja 2. jaotis)

eu-LISA halduseelarve (eelarverida 18 02 11 01) täitmise määr oli kõrge, kuigi 2012. aasta eesmärki ei saavutatud ettenägematutel objektiivsetel põhjustel. 2012. aastal oli kasutada kokku 15 335 000 eurot, sellest 1. jaotise alusel 5 228 000 eurot ja 2. jaotise alusel 10 107 000 eurot. Summa hõlmas 2011. aastal kasutamata jäänud assigneeringute mitteautomaatset ülekandmist. 2012. aasta lõpuks oli kulukohustusi täidetud kogusummas 13 165 068 eurot, st täitmise määr oli ligi **86%**.

Eelarve täitmise kõrge määr oli võimalik tänu sellele, et eu-LISA töötajate värbamine toimus plaanikohaselt (täideti 99% ametikohtadest), kuigi praktilistel põhjustel oli 2012. aastal tööle võetud töötajatest aasta lõpuks asunud tööle üksnes 60%. Samamoodi kasvasid järk-järgult muud personalikulud, näiteks seoses uute töötajate koolituse ja lähetustega.

1. jaotise suurimad kulud olid muu hulgas palgakulud (4 550 000 eurot), koolituskulud (650 414 eurot) ja värbamiskulud (818 760 eurot). 2. jaotise alusel võeti üldine 4 900 000 euro suurune kulukohustus, et katta eu-LISA-sisese IT-taristu loomise ja turvateenistuse kulud ning vee-, energia-, hooldus- ja muude tehniliste süsteemide käitamise otseselt seotud teenuseosutajatega sõlmitud mitmeaastastest lepingutest tulenevad kulud.

Alakasutamine oli peamiselt tingitud viivitustest ameti ruumide ülevõtmisel Tallinnas ja Strasbourgis. Algselt nähti ette, et ameti peakorterite ajutised ruumid Tallinnas antakse eu-LISA kasutusse juunis 2012 ning tehnilise keskuse ajutised ruumid Strasbourgis 1. novembril 2012. Läbirääkimised eu-LISA tegevuse eritingimuste üle vastuvõtvates riikides 2012. aasta lõpus aga alles kestsid. Selle tulemusena lükkus ruumide üleandmine edasi, mis omakorda mõjutas taristu- ja jooksvate kuludega seotud kulutusi.

Ajutised ruumid Tallinnas anti eu-LISA kasutusse 17. oktoobril 2012. Praeguse kava kohaselt antakse Strasbourgi keskus eu-LISA-le üle 2013. aasta aprillis. Alles seejärel on ametil võimalik täielikult rakendada oma taristupoliitikat ja kasutada selleks ette nähtud assigneeringuid.

3.2. Tegevuskulud (3. jaotis)

eu-LISA eelarve 3. jaotise (eelarverida 18 02 11 02) alusel ette nähtud kulukohustuste assigneeringud (5 940 000 eurot) olid 2012. aasta lõpuks täielikult kasutatud (eelarve täitmise määr **100%**). Peamine kuluartikkel oli süsteemi VIS arendamisega seotud hoolduse eest vastutava välistöövõtjaga sõlmitud leping (4 109 591 eurot).

4. VÄRBAMINE

4.1. Tegevdirektor

Tegevdirektori vaba ametikoha (palgaaste AD 14) teade avaldati Euroopa Liidu Teatajas 24. novembril 2011 (ELT C 344 A), kõigest paar päeva pärast ameti asutamismääruse jõustumist. Taotluste esitamise tähtpäev oli 22. detsember 2011. Ametikohale kandideeris 68 Euroopa Liidu kandidaati. Värbamismenetluses oli kavandatud mitu valikuetappi, mille järel nimetas eu-LISA haldusnõukogu teisel koosolekul (juunis 2012) tegevdirektoriks Krum Garkovi (Bulgaaria).

Pärast kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni (LIBE) ees esinemist 10. juulil 2012 ning Euroopa Parlamendi arvamuse vastuvõtmist (6. septembril 2012) nimetati Krum Garkov haldusnõukogu kirjaliku menetluse teel septembri lõpul ametisse. Ta alustas oma tööülesannete täitmist Tallinnas 1. novembril 2012.

eu-LISA esialgse tegevuse ettevalmistamiseks nimetas Euroopa Komisjon 16. aprillil 2012 kooskõlas asutamismääruse artikli 36 lõikega 2 ametisse ajutise tegevdirektori, kes tegutses kuni tegevdirektori tööleasumiseni.

4.2. Ameti töötajad

eu-LISA töötajate värbamismenetlus algas 2011. aasta lõpus ning kestis kogu 2012. aasta. Aasta lõpuks oli tööle asunud 39 töötajat (neist 7 Tallinnas ja 32 Strasbourgis) ja tööpakkumise oli vastu võtnud veel **35** inimest, kes asuvad tööle 2013. aasta alguses.

Kasutati järgmist nelja tüüpi värbamismenetlusi.

4.2.1. Avalik konkurss

23. novembril 2011 avaldati koostöös Euroopa Personalivaliku Ametiga (EPSO) *avaliku konkursi kutse* järgmise nelja valdkonna ametikohtadele:

- juhtkond (palgaastmed AD 10 ja AD 12);
- turvatöötajad (palgaastmed AD 5 ja AD 7);
- IT-spetsialistid (palgaastmed AD 5, AD 7 ja AD 9);
- IT-tugi- ja abitöötajad (palgaastmed AST 3 ja AST 5).

Valikumenetluses osales ligikaudu 2000 kandidaati. Värbamismenetluse haldamiseks moodustati kuus valikukomisjoni, mis koosnesid siseasjade peadirektoraadi liikmetest ja töötajate esindajatest. Eelvalik (oskuste kontrollimise vahendi abil) valmis 2012. aasta märtsi lõpuks. Seejärel vaatasid valikukomisjonid läbi kirjalikud testid ja

korraldasid vestlused.

Valikumenetluse tulemusel koostati üheksa reservnimekirja – üks iga valdkonna iga palgaastme kohta. Ametisse nimetav isik (*ajutine* tegevdirektor) kiitis kõigi üheksa palgaastme reservnimekirjad heaks 2012. aasta juulis ja augusti alguses. Augusti keskpaigaks oli kõigile kandidaatidele EPSO konto kaudu teatatud, kas nad on reservnimekirjas või mitte. Reservnimekirja kandmine ei taga töökohta. Vahetult pärast seda esitati kandidaatidele tööpakkumised.

4.2.2. Värbamine olemasolevate reservnimekirjade kaudu

Peale selle otsustati EPSO nõuandeid järgides võtta horisontaalsetele ametikohtadele võimalikult palju töötajaid olemasolevate reservnimekirjade kaudu. Sel eesmärgil saatis EPSO 3. novembril 2011 e-kirja kõikidele kandidaatidele, kes olid kehtivates reservnimekirjades ja keda ei olnud veel värvatud Euroopa Liidu institutsioonidesse ametnikena, paludes neil teatada, kas soovivad kandideerida ligikaudu 20 ametikohale eu-LISA peakorteris Tallinnas järgmistes valdkondades:

- üldhaldus ja koordineerimine (palgaastmed AD 5 ja AD 7);
- õigustöötajad (palgaaste AD 7);
- rahandus, audit ja hanked (palgaastmed AD 5, AD 7 ja AD 9);
- haldus- ja logistikatugi (palgaastmed AST 3 ja AST 4).

Vestlused värbamismenetluse raames taotluse esitanud esialgsesse nimekirja kantud kandidaatidega toimusid 2012. aasta kevadel ja töötajate värbamine algas enne 2012. aasta suve. Kõik töökohad asuvad Tallinnas. Esimesed töötajad asusid tööle juulis siseasjade peadirektoraadi ruumides ja asusid ümber Tallinna 1. novembril 2012.

4.2.3. Kogenud tehniliste töötajate värbamine

eu-LISA tegevuse sujuva alguse tagamiseks oli ülioluline võtta tööle piiratud arv tehnilisi töötajaid, kellel on Schengeniga ja Dublini määrusega seotud IT-süsteemide (SIS I, VIS ja EURODAC) keskuksuste haldamise kogemus.

Selleks avaldati 30. aprillil 2012 *avalik konkursikutse* järgmise nelja valdkonna ametikohtadele (taotluste esitamise tähtpäev oli 30. mai 2012):

- osakonnajuhataja (palgaaste AD 12);
- IT-kasutajatugi (palgaastmed AST 3, AST 4 ja AST 5);
- IT-turvalisuse assistent (palgaaste AST 5);
- IT-spetsialist (palgaastmed AD 5, AD 7 ja AD 9).

Värbamismenetluse haldamiseks moodustati kolm valikukomisjoni, mis koosnesid siseasjade peadirektoraadi liikmetest ja töötajate esindajatest.

Pärast 86 esitatud taotluse laekumist korraldati Strasbourgis 21. juunil 2012 kirjalikud testid. Vestlused peeti Strasbourgis ja Brüsselis septembris 2012. Reservnimekirjad olid avaldati septembris/oktoobris 2012. Kõik töökohad asusid Strasbourgis. Tööpakkumised esitati detsembris 2012. Nendest reservnimekirjadest värvatud töötajad asuvad tööle märtsis/aprillis 2013.

4.3. Turvaametnik, andmekaitseametnik ja peaarvepidaja

Ameti asutamismäärusega on ette nähtud, et haldusnõukogu nimetab otse ametisse andmekaitseametniku, turvaametniku ja peaarvepidaja (erinevalt ülejäänud töötajatest, kelle nimetab ametisse tegevdirektor). Seepärast esitati nimetatud kolme vaba ametikoha teated haldusnõukogule heakskiitmiseks selle esimesel koosolekul märtsis 2012.

Pärast heakskiitmist avaldati 10. mail 2012 järgmiste palgaastmetega kolme vaba töökoha teade (taotluste esitamise tähtpäev oli 10. juuni 2012):

- turvaametnik (palgaaste AD 10);
- andmekaitseametnik (palgaaste AD 10);
- peaarvepidaja (palgaaste AD 9).

Taotluste vähesuse tõttu pikendati tähtaega 30. juunini 2012. Ühtlasi paluti haldusnõukogu ja nõuanderühmade liikmetel levitada vaba ametikoha teateid oma riigi ametiasutustes.

Pikendatud tähtaja jooksul laekus 48 taotlust. Värbamismenetluse haldamiseks moodustati kolm valikukomisjoni, mis koosnesid siseasjade peadirektoraadi liikmetest ja töötajate esindajatest. Ametikohtade eripära tõttu osalesid komisjonides ka eelarve peadirektoraadi (peaarvepidaja), personali- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi (turvaametnik) ning õigusküsimuste peadirektoraadi (andmekaitseametnik) esindajad.

Valikukomisjonid vaatasid kõik esitatud taotlused läbi septembri jooksul (hinnates sobivus- ja valikukriteeriume) ning koostasid nimekirja kandidaatidest, kes kutsuti osalema kirjalikes testides ja vestlusel. Kirjalikud testid ja vestlused korraldati Brüsselis septembris/oktoobris. Peaarvepidaja ja turvaametniku ametikoha reservnimekirjad avaldati 2012. aasta novembri alguses. Andmekaitseametniku ametikoha reservnimekiri avaldati 2012. aasta detsembris.

Sügise jooksul palus haldusnõukogu esimees haldusnõukogul määrata mõne liikme valikurühmadesse, kes vestleksid reservnimekirja kantud kandidaatidega ja soovitaksid haldusnõukogule ametisse nimetamiseks kõige sobivamaid kandidaate.

Seejärel moodustati haldusnõukogu allkomitee, kuhu kuulusid Belgia ja Bulgaaria esindajad ning esimees. Vestlused turvaametniku ja peaarvepidaja ametikoha reservnimekirja kantud kandidaatidega toimusid Tallinnas 28. novembril 2012. eu-LISA haldusnõukogu kolmandal koosolekul 29. novembril 2012 nimetati ametisse turvaametnik ja peaarvepidaja. Vestlused andmekaitseametniku ametikoha täitmiseks toimusid 2013. aasta alguses.

4.4. Organisatsioonistruktuur

Asutamismääruse artikli 12 lõike 1 punktis c on sätestatud, et haldusnõukogu kehtestab ameti organisatsioonilise struktuuri, olles eelnevalt konsulteerinud komisjoniga. Organisatsioonistruktuuri kavand esitati haldusnõukogule heakskiitmiseks selle esimesel koosolekul (märtsis 2012).

Organisatsioonistruktuuri kavand põhines asutamismääruse artiklil 10, milles on sätestatud, et:

- ameti asukoht on Eestis Tallinnas;
- ameti vastutusalasse kuuluvate suuremahuliste IT-süsteemide arenduse ja operatiivjuhtimisega seotud ülesandeid täidetakse Prantsusmaal Strasbourgis ning
- varurajatis, mis on võimeline tagama suuremahulise IT-süsteemi toimimise selle tõrke korral, luuakse Austrias Sankt Johann im Pongaus.

Haldusnõukogu võttis organisatsioonistruktuuri kavandi esialgu vastu ning esitas selle kooskõlas asutamismääruse artikli 12 lõike 1 punktiga c konsulteerimiseks komisjoni personalitalitustele. Lisaks lepiti kokku, et organisatsioonistruktuuri võib läbi vaadata, kui tegevdirektor on asunud ametisse.

30. aprillil 2012 esitati ameti organisatsioonistruktuuri kavand kommenteerimiseks komisjoni personali- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadile. Vastuses soovitas peadirektoraat ametil hoolikalt jälgida horisontaalsete ülesannete täitmisega tegelevate töötajate arvu ning suunata võimalikult palju töötajaid põhiülesannete täitmiseks. Samuti soovitas ta väikesi kohandusi seoses üksuste ja osakondade nimetustega.

Pärast ametisse nimetamist koostas tegevdirektor kooskõlas personali- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadi kommentaaridega läbivaadatud organisatsioonistruktuuri. Haldusnõukogu kinnitas organisatsioonistruktuuri novembri 2012 koosolekul.

5. SÜSTEEMIDE OPERATIIVJUHTIMINE

Alates 1. detsembrist 2012 vastutab eu-LISA õiguslikult süsteemide VIS ja EURODAC toimimise eest ning SIS II antakse eu-LISA töötajatele üle pärast selle kasutuselevõttu. Novembris 2012 kiitis haldusnõukogu heaks süsteemide VIS ja EURODAC nõuanderühmade soovitatud turvameetmed. 2013. aasta esimeses kvartalis käitavad kumbagi süsteemi siiski vastavalt Prantsusmaa töötajad ja komisjoni talitused, et tagada nende järkjärguline üleandmine. Süsteemi VIS käitamise Prantsusmaalt eu-LISA-le sujuvaks üleandmiseks koostati süsteemi üleandmise kava. Süsteemi EURODAC jaoks kavandasid komisjon ja eu-LISA kaugjuhtimisühenduse Strasbourgiga, et süsteemi saaks enne füüsilist ümberpaigutamist juhtida ameti tehnilisest keskusest.

Ameti uutele tehnilistele töötajatele koostati spetsiaalne sissejuhatav koolituskava. Koolitust pakuti eu-LISAsse tööle asumisel. Iga koolitusüksus kestis ligikaudu 2 kuud. Koolituskava jagunes neljaks suunaks, mis olid suunatud töötajate kolmele põhikategoriale (juhataja, IT-spetsialist, süsteemikäitaja):

- ameti organisatsioon (tutvustus);
- tegevus (sh ülevaade õigusraamistikust);
- ülesehitus (spetsialistidele suunatud tehnilised andmed);
- tehniline käitamine (sh praktilised ja kohapealsed sessioonid).

Koolitusprogramm toimus Strasbourgis ja vajas süsteemi VIS/BMS praeguse käitaja (C.SIS) osalust. Muu hulgas oli koolituskava eesmärk koostada teadmushalduse andmebaas, e-õppe moodulid ja koolitusmetoodika, mida eu-LISA sisekoolitajad saaksid tulevikus sissejuhatavas koolituses taaskasutada.

Teoreetilist koolitust pakuti oktoobris/novembris 2012 Strasbourgis Euroopa Parlamendi ruumides ning sellele järgnesid töötajate kohapealne väljaõpe ja juhendamine, kus eu-LISA uued töötajad hakkasid järk-järgult osalema operatiivtegevuses, et tagada käitamise täielik ülevõtmine 2013. aasta esimeseks kvartaliks.

6. HALDUSNÕUKOGU JA NÕUANDEKOHTE LOOMINE

6.1. Haldusnõukogu koosseis

Komisjon vastutas haldusnõukogu esimese koosseisu ja ka kõigi järgmiste koosseisude korraldamise eest kuni tegevdirektori ametisse nimetamiseni ning sekretariaaditeenuste toimima hakkamiseni. 2012. aasta viimane koosseis toimus üksnes mõni nädal pärast seda, kui tegevdirektor oli tööle asunud, ja seepärast vastutas komisjon tegelikult kõigi kolme 2012. aastal toimunud koosseisu korraldamise eest.

Haldusnõukogu esimese koosseisu korraldamise üksikasju, sh võimalikke koosseisukohti arutati Eesti ametiasutustega 2011. aasta sügisel. Pärast asutamismääruse vastuvõtmist määrati haldusnõukogu esimese koosseisu toimumisajaks 22.–23. märts 2012. Eesti ametiasutused teatasid, et nad tagavad koosseisu jaoks täielikult varustatud konverentsikeskuse ning pakuvad ka ametliku õhtusöögi.

12. jaanuaril 2012 võttis komisjon vastu otsuse, millega määrati haldusnõukogusse komisjoni esindajad. Peale selle paluti liikmesriikidel nimetada 22. jaanuariks 2012 haldusnõukogusse esindajad ja nende asendusliikmed, nagu on nõutud ameti asutamismääruse artikli 13 lõikega 2.

21. detsembril 2011 sõlmis siseasjade peadirektoraat lepingu välistöövõtjaga, kes vastutas esimese koosseisu korraldamise kogu logistika eest, näiteks majutuse ja transpordi korraldamine, toitlustamine, suuline tõlge, konverentsimaterjalid ja tugiteenused. Leping kattis ka haldusnõukogu kõigi liikmete ja asendusliikmete sõidu- ja majutuskulusid. Peale selle nähti lepinguga ette haldusnõukogu kahe muu koosseisu korraldamise võimalus, mida 2012. aastal ka kasutati.

22.–23. märtsi 2012 koosseis

Esimesel koosseisul valiti Saksamaad esindav haldusnõukogu liige Matthias Taube haldusnõukogu esimeheks ja Portugali esindav haldusnõukogu liige Carlos Gonçalves aseesimeheks. Haldusnõukogu võttis vastu esialgse kodukorra (haldusnõukogu liikmetel paluti esitada dokumendi kohta märkused 30. aprilliks 2012, et lõpliku versiooni saaks vastu võtta järgmisel koosseisul) ja 2011. aasta tegevusaruande.

Töötajatega seotud küsimustes kiitis haldusnõukogu koosseisul heaks turvaametniku,

andmekaitseametniku ja paarvepidaja vabade ametikohtade teated, samuti mitmeaastase personalipoliitika kava 2013–2015 ja esialgse organisatsioonistruktuuri.

Seoses eelarvega kiitis haldusnõukogu heaks 2013. aasta tulude ja kulude eelarvestuse projekti ning eu-LISA finantsmääruse. Kooskõlas asutamismäärusega edastati dokument seejärel konsulteerimiseks komisjoni asjakohastele talitustele.

28.–29. juuni 2012 koosolek

Haldusnõukogu teisel koosolekul vestles haldusnõukogu tegevdirectori ametikohale kandideerijatega ja valis ametikohale Krum Garkovi. Haldusnõukogu võttis vastu ka *otsuse, millega kehtestati praktiline korraldus seoses üldsuse juurdepääsuga ameti dokumentidele, otsuse pettuste, korruptsiooni ja Euroopa Liidu huve kahjustava muu ebaseadusliku tegevuse sisejuurdlluse tingimuste kohta ning otsuse, milles on sätestatud riikide ekspertide ametisse lähetamise eeskirjad.*

Esitatud märkuste põhjal võttis haldusnõukogu vastu kodukorra läbivaadatud versiooni ja finantsmääruse. Samuti võeti vastu 2012. ja 2013. aasta tööprogrammide projektid, mis seejärel edastati Euroopa Komisjonile arvamuse saamiseks.

29.–30. novembri 2012 koosolek

Haldusnõukogu 2012. aasta viimane koosolek korraldati samal ajal eu-LISA tegevuse alustamisega, mis asutamismääruse kohaselt oli ette nähtud laupäevaks, 1. detsembriks 2012. Sündmuse tähistamiseks korraldasid ameti tegevdirectori, Eesti siseminister, üks komisjoni kahest esindajast haldusnõukogus ja haldusnõukogu esimees haldusnõukogu koosoleku raames ühise pressikonverentsi.

Haldusnõukogu koosolekul nimetati ametisse ameti turvaametnik ja paarvepidaja. Lisaks võttis haldusnõukogu vastu *tegevdirectori tegevuse hindamise menetlust ja kriteeriume käsitleva otsuse* eelnõu ning määras kaks liiget tegevdirectori tegevuse hindajateks.

Vastu võeti ameti organisatsioonilise struktuuri läbivaadatud versioon, milles oli arvestatud komisjoni soovitusi, samuti süsteemide VIS ja EURODAC turvameetmed, sealhulgas turvalisuskava, talitluspidevuse ja avariitaaste kava ja ameti üldine julgeolekukava. Haldusnõukogu valis EURODACi nõuanderühma soovitude põhjal süsteemi EURODAC ümberpaigutamise stsenaariumi.

Haldusnõukogu otsustas kasutada ameti lühendina nimetust „eu-LISA”.

6.2. Nõuanderühmade koosolekud

Sarnaselt haldusnõukogu koosolekutele vastutas komisjon kogu 2012. aasta jooksul ka nõuanderühmade koosolekute korraldamise eest. Sel põhjusel sõlmis komisjon 21. detsembril 2011 välistöövõtjaga teise lepingu kõigi kolme süsteemi (SIS II, VIS ja EURODAC) nõuanderühmade esimeste koosolekutega seotud logistika korraldamiseks. Lepinguga nähti ette ka nõuanderühmade järgmiste koosolekute korraldamise võimalus.

Nõuanderühmade esimesed koosolekud toimusid Tallinnas 5.–6. juunil (VISi

nõuanderühm), 6.–7. juunil (SIS II nõuanderühm) ja 7.–8. juunil (EURODACi nõuanderühm). Kandidaatide puudumise tõttu ei valitud VISi nõuanderühmale eesistujat, mille tõttu lükati valimine edasi järgmiseks koosolekuks. Teistele rühmadele valiti järgmised eesistujad:

- Eduarda Peixeiro (Portugali esindaja SIS II nõuanderühmas);
- Jan Westmar (Rootsi esindaja EURODACi nõuanderühmas).

VISi ja EURODACi nõuanderühmade teine koosolek toimus vastavalt 16.–17. oktoobril ja 17.–18. oktoobril 2012. SIS II nõuanderühma teine koosolek kavandati 2013. aasta algusse.

2012. aasta koosolekutel esitasid nõuanderühmad haldusnõukogule arvamuse mitmesugustes küsimustes, nagu dokumentide turvalisus, iga-aastane tööprogramm ja süsteemi EURODAC ümberpaigutamine.

7. AMETI TEGEVUSKOHAD

7.1. Ameti peakorterite hoone Eestis Tallinnas

Täites kohustust anda ameti peakorterile Tallinnas tasuta ruumid, pakkusid Eesti ametiasutused eu-LISA peakorterite jaoks kuni alaliste ruumide saamiseni kaheksa võimalikku ajutist asukohta.

Euroopa Komisjon valis neli asukohta ning hindas neid asjakohaste tehnika- ja turvateadmistega komisjoni talituste (infrastruktuuri- ja logistikaamet Brüsselis (OIB) ning personali- ja turvalisusküsimuste peadirektoraat) abil põhjalikult kohapeal.

Hindamise tulemusel leiti, et kuni alaliste ruumide saamiseni sobib ameti ajutiseks peakorteriks kõige paremini hoone Tallinna kesklinnas aadressil Rävala 4, nimetusega Euroopa Liidu Maja (samas hoones asub ka Euroopa Komisjoni esindus ja Euroopa Parlamendi infobüroo).

Euroopa Liidu Majas on 1500 m² vaba kontoripinda ning seal saab kasutada taristut ja teenuseid koos Euroopa Komisjoni esinduse ja Euroopa Parlamendi infobürooga.

Eesti ametiasutused tegid vajaliku, et ruumid vastaksid ameti vajadustele ning kehtivatele õiguslikele ja tehnilistele nõuetele. Siseasjade peadirektoraat koostas koostöös OIB ning personali- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadiga ameti ajutiste ruumide vähimnõuded, mida tuleb arvestada vajalike meetmete kavandamisel ja rakendamisel.

Menetlus kestis kuni 2012. aasta novembrini, mil ruumid tehti ametile kättesaadavaks.

7.2. Tehniline keskus Prantsusmaal Strasbourgis

eu-LISA vastutab teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II), viisainfosüsteemi (VIS) ja süsteemi EURODAC operatiivjuhtimise eest. Kõik kolm IT-süsteemi asuvad

praegu eri kohtades¹. Kui amet on need IT-süsteemid üle võtnud, hakkab nende operatiivjuhtimine toimuma olemasolevast tehnilisest keskusest (C.SIS) Strasbourgis. Kuigi C.SISi keskus kuulub praegu Prantsusmaa valitsusele, on Prantsusmaa kohustunud andma oma valduse tasuta ametile. Samuti on Prantsusmaa kohustunud andma ametile tulevaseks laienemiseks tasuta 5000 m² ehituskruundi C.SISi kõrval.

C.SISi keskus hakkab aga mahutavuse ja eelkõige kontoripinna osas piire saavutama ning ameti tehniliseks keskuseks muutmiseks on vaja seda oluliselt ümber korraldada ja/või laiendada. 2012. aastal alustas komisjon uuringut, et hinnata praegust C.SISi keskust ja soovitada konkreetseid meetmeid selle ümberehitamiseks nüüdisaegseks andmekeskuseks, millega saaks IT-süsteeme juhtida kulude ja optimaalse ressursikasutusega. Uuringu konkreetne eesmärk oli pakkuda välja kõige tõhusam stsenaarium ning kuni kaks alternatiivset võimalust koos meetmete ja nende rakendamise ajakavaga, mille abil saavutada tehnilise keskuse vajalik seisund minimaalsete kulude ja optimaalse ressursikasutusega.

Uuringu järeldusi tutvustati haldusnõukogule selle kolmandal koosolekul novembris 2012. Koosolekul palus haldusnõukogu välistöövõtjal koostada üksikasjalik ülevaade väljapakutud võimalustest, sealhulgas nende pikaajalistest kuludest.

7.3. Süsteemi EURODAC ümberpaigutamine

Süsteem EURODAC asub praegu Luxembourgis ja seepärast oli üks 2012. aasta põhiprioriteet määratleda meetmed, mida on vaja süsteemi ümberpaigutamiseks Luxembourgist Strasbourgi ja varusüsteemi paigutamiseks Sankt Johann im Pongausse.

2012. aasta juunis Tallinnas peetud EURODACi nõuanderühma esimesel koosolekul tutvustas komisjon süsteemi ümberpaigutamise nelja stsenaariumi. Esimese järgi viiakse kogu EURODACi taristu korruga Luxembourgist Strasbourgi ja Salzburgi. Teises stsenaariumis viiakse kõigepealt keskküsus Luxembourgist Strasbourgi (võttes kasutusele varukesküsuse, et pakkuda üleviimise ajal liikmesriikidele teenuseid Luxembourgist) ja seejärel, kui keskküsus Strasbourgis juba toimib, saab varukesküsuse viia Salzburgi. Kolmandas stsenaariumis on kaks etappi: esimeses paigaldatakse Strasbourgi uus loodav keskküsus, mis on sama täpsuse taseme tagamiseks olemasoleva keskküsusega täpselt samasugune, ning luua Strasbourgi ja Luxembourgis vahel ajutine kiire krüptitud võrguühendus. Etapi lõpuks oleks uus keskküsus (Strasbourgis) aktiivne süsteem ja olemasolev keskküsus (Luxembourgis) varusüsteem. Teises etapis viiakse varukesküsuse Luxembourgist üle Salzburgi. Selle etapi lõpuks oleks uus keskküsus (Strasbourgis) aktiivne süsteem ja olemasolev varukesküsuse (Salzburgis) varusüsteem. Ümberpaigutamise lõppedes demonteeritakse olemasolev keskküsus (Luxembourgis) ning lülitakse välja Strasbourgi ja Luxembourgis vaheline ajutine kiire võrguühendus.

Neljanda stsenaariumi järgi paigaldatakse Strasbourgi ja Salzburgi keskküsusesse ja varukesküsusesse täiesti uute IT-riistvaraplatvormid. Pärast uue IT-taristu tarnimist,

¹ Süsteemide SIS II ja VIS kesksüsteemid asuvad Strasbourgis Prantsusmaa andmekeskuses (C.SIS), nende varusüsteemid turvalistes ruumides Austrias Salzburgi lähedal. EURODAC asub komisjoni Luxembourgis ja Brüsseli ruumides.

paigaldamist, konfigureerimist, katsetamist ja heakskiitmist sünkroonitakse see vana taristuga, mille järel saab selle abil liikmesriikide taotlusi töödelda ja neile vastata.

Nõuanderühma juuni koosolekul leidsid kõige enam toetust kolmas ja neljas stsenaarium. EURODACi nõuanderühmal paluti esitada lõplik arvamus nelja stsenaariumi kohta 7. septembriks 2012; nõuanderühm eelistas neljandat stsenaariumi. Haldusnõukogu võttis ettepaneku vastu kolmandal koosolekul (novembris 2012). Peale selle palus haldusnõukogu ametil koos EURODACi nõuanderühmaga koostada stsenaariumi põhjal ümberpaigutamise üksikasjalik kava, milles arvestatakse järgmist:

- ajakava,
- mõju s-TESTA võrgule,
- mõju liikmesriikide süsteemidele.

8. PEAKORTERILEPING EESTIGA NING ASUKOHALEPINGUD PRANTSUSMAA JA AUSTRIAGA

8.1. Peakorterileping Eestiga

Läbirääkimised algasid 20. märtsil 2012 ning aasta jooksul arendati lepingu teksti oluliselt. Detsembriks 2012 veel lahendamata põhiküsimused olid järgmised.

- ***Eesti valitsuse pakutud õiguskord seoses ameti alaliste ruumidega. Eesti tegi ettepaneku seada ameti kasuks hoonestusõigus.*** Ameti nimel tegutsedes nõudis komisjon õiguslikku lahendust, mis oleks kooskõlas teistes Euroopa Liidu asutusi või ameteid vastuvõtvates liikmesriikides üldise tavaga, st valitsuse ja ameti vahelist üürilepingut, sest hoonestusõiguse korral vastutaks amet hoone haldamise ja finantskoormuse eest, mis kaasneb selle hea seisundi säilitamisega (sh remont), välja arvatud ehitusvigade korral. Üürilepingu korral vastutaks nende küsimuste eest omanik. Eesti pakkus detsembris 2012 välja alternatiivse lahenduse, et ta üüriks ametile hoone ning annaks tema omandisse ruumide juurde kuuluva ümbritseva maa. Pärast sisekonsultatsioone teatas komisjon jaanuaris 2013, et lahendus ei ole vastuvõetav, sest see ei võimaldaks ametil maaomandit vabalt kasutada. Komisjon tegi vastuvõetava alternatiivse lahendina ettepaneku anda ruumid täielikult ameti omandisse. Kinnitati, et lepingusse jäetakse see lahendus.
- ***Säte, mis võimaldaks ameti töötajatel osta maksuvabalt mööblit ja isiklikke esemeid ning iga nelja aasta tagant ühe sõiduauto leibkonna kohta.*** Küsimuse läbirääkimised kestsid kogu 2012. aasta ja komisjon tegi ettepaneku, et ta nõustuks vähem ambitsioonika sättega kooskõlas sellega, mida võimaldatakse Euroopa Liidu ametnikele Belgias. Detsembris kinnitas Eesti, et ta ei anna ameti töötajatele sellist õigust.

Vastastikuse mõistmise memorandum ajutiste ruumide kohta

Samal ajal valmistas komisjon ette ajutisi ruume käsitleva vastastikuse mõistmise memorandum, mille üle peeti Eesti ametiasutustega läbirääkimisi ja mille Eesti

allkirjastas 29. oktoobril ning komisjon ja eu-LISA 31. oktoobril 2012. Vastastikuse mõistmise memorandumiga sai eu-LISA-l ajutised ruumid ametlikult üle võtta. Memorandum sõlmiti neljaks aastaks ja kuueks kuuks või kuni eu-LISA alalised ruumid on sissekolimiseks valmis, kui see peaks toimuma enne vastastikuse mõistmise memorandumiga kehtivusaja lõppu.

8.2. Asukohaleping Prantsusmaaga

Asukohaleping

Läbirääkimised algasid 31. jaanuaril 2012. Pariisis toimus 2012. aasta juuli alguses koosolek, ent läbirääkimistel ei saavutatud suurt edu. Prantsusmaa kavatses võimalikult suurel määral piirata oma kohustusi seoses Euroopa Liidu privileegide ja immunitetide protokollis sisuga, samas kui komisjoni seisukohast tuleks sellise asukohalepingu raames protokollis sätteid täiendavalt täpsustada, nähes ette konkreetsed üksikasjad maksustamise, kaupade impordi ja ekspordi jne eeskirjade kohaldamiseks, aga ka sätestades ühelt poolt vastuvõtva riigi ja teiselt poolt ameti vastutusalade ja kohustuste selged piirid. Prantsusmaa keeldus pakkumast ameti töötajatele võimalust osta mööblit ja iga nelja aasta tagant ühe sõiduauto leibkonna kohta, sest seda ei ole protokolliga ette nähtud. Teine lahkarvamus Prantsusmaaga peetud läbirääkimistel, mis on oluline ka liikmesriikide jaoks, oli seotud Strasbourgi lähetatavate riiklike ekspertide suhtes kohaldatava korraga, sest Prantsusmaa ei kavatses seda töötajate kategooriat asukohalepingus tunnustada ega pakkuda neile maksusoodustusi. Läbirääkimised Prantsusmaaga jätkusid 3. oktoobri 2012 ja 22. novembri 2012 koosolekutel. Aasta lõpuks oli mõnes küsimuses saavutatud teatud edu, kuid ameti maksusüsteemi, riiki saabumist ja riigis elamist, töötajate ja riiklike ekspertide privileege ja immunitete, haridust, sobivaid transpordiühendusi ja kontaktametnikke käsitlevate sätete lahendusi ei olnud veel leitud.

Seoses Strasbourgi asukoha omandi üleandmisega võib komisjon nõustuda, et Prantsusmaa annab C.SISi keskuse omandi üle alles 1. mail 2013 (samaks kuupäevaks on kavandatud üleminek SIS I-lt SIS II-le). Komisjon nõudis aga, et ruumid antakse üürita ameti käsutusse alates 1. detsembrist 2012, mis oli asukohalepingu kavandis omandi üleandmise algselt ette nähtud kuupäev.

Üürileping Prantsusmaaga

Strasbourgi linnavalitsusega lõppesid läbirääkimised ajutise tasuta üürilepingu üle, millega anti ametile ruumide kasutamise õigus. Lepingu kestus on 1. detsembrist kuni kuupäevani, mil omand läheb Prantsusmaa valitsuselt üle ametile, mis toimub hiljemalt 30. aprillil 2013. Komisjon ja amet allkirjastasid lepingu 29. novembril 2012 ning *Communauté Urbaine de Strasbourg* 17. detsembril 2013. Leping kehtib kuni omandi ametile ülemineku akti allkirjastamiseni, mis toimub hiljemalt 30. aprillil 2013.

8.3. Asukohaleping Austriaga

Asukohaleping

Läbirääkimised algasid 3. veebruaril 2012. Viinis 10. oktoobril 2011 toimunud kohtumisel lepiti kokku, et Austria koostab lepingu esimese kavandi ning komisjon

esitab teatud sätete ja varusüsteemile ümberlülitumise nõuete kavandi. Arutelud käsitlesid ka praegust lepinguolukorda Austriaga. Nagu kohtumisel kokku lepiti, saatis komisjon Austriale 2. veebruaril 2012 kirja, milles palus Austria toetust ameti vastuvõtmisel, lisades kokkulepitud dokumendid. 17. septembril saabus Austria vastus, millele oli lisatud peakorterilepingu kavand ja märkus, et teksti täiendatakse Austria pädeva asutuse koostatava eraldi lepinguga muude kokkulepitavate küsimuste kohta. 10. detsembril 2012 toimus kohtumine ning läbirääkimised olid edukad, kuigi kokkuleppele ei jõutud sellistes olulistes sätetes nagu määratlused, ruumid, töötajate privileegid ja immunitetid, riikide lähetatud eksperdid ning kesksüsteemi osalise või täieliku rikke korral toimuv koostöö ja pakutav abi. Teatud edu saavutati ka seoses eraldi lepinguga, mis käsitles varusüsteemi kasutuselevõtmise nõudeid, kuigi Austria piiras ametile pakutavat toetust. 28. jaanuaril 2013 toimus kohtumine, kus läbirääkimised mõningate uute tulemustega jätkusid.

Vastastikuse mõistmise memorandum varurajatise kohta

Komisjon koostas vastastikuse mõistmise memorandumi, millega asendatakse Sankt Johann im Pongaus asuva varurajatise hooldatavaid ruume käsitlev kehtiv leping, et kohandada vajalikke teenuseid ameti asutamismääruse õigusraamistikuga. Memorandum esitati Austriale 2013. aasta alguses.

9. FINANTSJUHTIMINE

Alates eu-LISA asutamisest oktoobris 2011 on ameti eelarve täitmise eest vastutanud komisjon. Selline korraldus jätkub kuni eu-LISA finantssõltumatuse saavutamiseni, mis praeguse kava järgi toimub mais 2013.

Selle tulemusena algatas ja korraldas komisjon eu-LISA nimel kogu 2012. aasta jooksul mitu kaupade ja teenuste hankemenetlust, mille tulemusel sõlmiti mitu teenustaseme kokkulepet² ja lepingut.

Seoses teenustaseme kokkulepetega sõlmis komisjon OIBga teenustaseme kokkuleppe, et pakkuda äsja tööle võetud eu-LISA töötajatele ajutist kontoripinda komisjoni ruumides Brüsselis enne Tallinna ajutistesse ruumidesse asumist. Samuti sõlmis komisjon teenustaseme kokkuleppe Euroopa Liidu Asutuste Tõlkekeskusega (CdT) eu-LISA-le tõlketeenuste osutamiseks, nagu on sätestatud määruse artikli 25 lõikes 3, ning eelarve peadirektoraadiga arvutipõhise keskse finants- ja raamatupidamissüsteemi ABAC (mida kasutab komisjon) paigaldamiseks eu-LISA ruumidesse. Personali valdkonnas sõlmis komisjon teenustaseme kokkulepped personali- ja turvalisusküsimuste peadirektoraadiga eu-LISA töötajatele koolituse ning meditsiini- ja turvateenuste pakkumiseks ning individuaalsete maksete haldamise ja maksmise ametiga (PMO) selliste teenuste osutamiseks nagu töötasude, lähetustasude, haigus-, õnnetus- ja kutsehaiguskindlustuse haldamine ja maksmine ning pensioniõiguste ja töövõimetus- ja töötutoetuste määramine.

eu-LISA taotlusel hangiti peamiselt komisjoni kehtivate raamlepingute kaudu

² Teenustaseme kokkulepe (SLA) on ametlik kirjalik kokkulepe kahe poole, st teenuse osutaja (peadirektoraat või amet) ja teenuse saaja (nt amet) vahel viimasele konkreetsete teenuste osutamise kohta.

2012. aastal mitmesuguseid kaupu ja teenuseid ameti igapäevatöö toetamiseks. Enamik neist oli seotud IT-valdkonnaga, näiteks turvalise hallatud privaatsel andmesidetaristu (s-TESTA) paigaldamine Tallinnas ja Strasbourgis; lairiba-internetiühenduse paigaldamine ja pakkumine Tallinnas; vajaliku IT-taristu projekteerimise ettevalmistamine Tallinnas, Strasbourgis ja Sankt Johann im Pongaus ning sülearvutite, printeri, mobiiltelefonide ja kõvakettaseadmete ostmine³. Samuti osteti mööblit Tallinna peakorterisse ja kontoritarbeid nii Tallinna kui ka Strasbourgi jaoks. Pärast haldusnõukogu novembri koosolekut sõlmis komisjon lepingu Strasbourgi keskuse ümberehitamise ühe pakutava võimaluse üksikasjalikumaks analüüsimiseks. Komisjon sõlmis lepingu ka Euroopa Parlamendiga koosolekuruumide üürimiseks Euroopa Parlamendi Strasbourgi ruumides, et korraldada koolitusi eu-LISA Strasbourgis tegutsevatele uutele töötajatele.

Operatiivvaldkonnas sõlmiti 29. augustil 2012 kolmeks aastaks süsteemi VIS hooldamise raamleping. 2012. aasta augustis ja septembris sõlmiti raamlepingu rakendamiseks üheksa erilepingut, mis on seotud süsteemi parandamise, kohandamise ja arendamisega seotud hooldusega. Seoses SIS II hooldamisega avaldati 4. detsembril 2012 hanketeade seoses piiratud konkursikutsega, mille kandideerimistähtpäev oli 28. jaanuar 2013. Praeguse ajakava kohaselt avaldatakse pakkumiskutse 2013. aasta märtsi keskel ning kuni nelja-aastane raamleping on kavas sõlmida 2013. aasta suvel.

Peale eespool kirjeldatud hanketeenuste pakkus komisjon kogu 2012. aasta jooksul ka logistika- ja haldustuge seoses eu-LISA töötajate lähetustega. Kõik teenustaseme lepingud antakse ametile üle pärast finantssõltumatuse saavutamist.

³ Pärast 1. detsembrist algatas amet kogu organisatsiooni taristu täislahenduse kavandamise ja rakendamise siseprojekti, mis hõlmas lairiba-internetiühenduse pakkumist ja paigaldamist nii Tallinnas kui ka Strasbourgis ja ameti IT-taristu, koostöösüsteemide ning ameti tavapäraseks tegevuseks vajalike vahendite kavandamist ja rakendamist.